

ཏང་གིས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱི་མདུན་ལམ་ དང་ལས་དབང་གཞི་རྩ་ནས་འབྲུར་ཕྱོག་བཏང་བ།

རྩོམ་སྒྲུབ་མས་ལོ་རྒྱུས་ལ་བདེན་དཔའ་བྱེད། ཡར་
ལྷང་གཙང་པོ་མདུན་ཕྱོགས་ལ་དྲག་ཏུ་རྒྱག་ དེ་ལོ་ནི་
ཀྲུང་གི་གུང་ཁྲུང་ཏང་གི་དཔྱད་གྲངས་105ཡི་…………
འཁྲུངས་སྐར་བསུས་པ་དང་བོད་ལའང་ཞིབས་…………
བཅིངས་འཁྲལ་བཏང་ནས་ལོ་དྲོ་75འཁོར་བའི་ལོ་
བསུས་ཡོད། ཟླ་7ཚེས་1ཉིན་སྤྱི་ཤུབ་མཉུ་ཅི་ཞི་ཅིན་
ཡིང་གིས་ཀྲུང་གི་གུང་ཁྲུང་ཏང་དཔུ་བརྟེན་ནས་ལོ་
དྲོ་105འཁོར་བར་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་བའི་ཚོགས་ཆེན་
ཐོག་“ལོ་དྲོ་105ཡི་རིང་འབད་འཐབ་སྡོད་མེད་བྱས་
ནས་ཀྲུང་གི་མི་དམངས་ཀྱི་མདུན་ལམ་དང་ལས་…………
དབང་ལ་གཞི་རྩ་ནས་འབྲུར་ཕྱོག་བཏང་ཡོད”ཅེས་
གསུངས་པ་རེད། ཀྲུང་གི་གུང་ཁྲུང་ཏང་གི་འགྲོ་
ཁྲིད་འོག་བོད་ལ་འཕོ་འབྲུར་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དེ་ནི་
ཆོད་གཏམ་གཤམ་ཆེན་དེའི་གསོན་ཉམས་དྲོད་ཤོས་ཀྱི་
མཚོན་ཚུལ་ཞིག་རེད།

ལོ་དྲོ་105ཡི་གོང་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཞིག་རལ་ལྟར་
ལ་མི་མེར་རྒྱམས་ནི་སྤྱག་བསྐལ་གྱི་གནས་སུ་སྤྱངས།
ཀྲུང་གི་རྒྱེད་པའི་ཉམ་ཐག་མི་དམངས་རྒྱམས་“རི་བོ་
ཆེན་པོ་གསུམ”ཀྱིས་མནན་ནས་དབུགས་ཀྱང་གཏོང་
མི་ཐུབ་པར་གྱུར་ཞིང་འཛོམ་སྤྱིང་ཡང་ཆེར་གནས་……
པའི་བོད་སྡོངས་ནི་དེ་བས་སྔན་ནག་གི་གནས་སུ་གྱུར་
ཡོད། བཀག་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བླན་ལམ་ལུགས་
ཀྱིས་ལོ་དྲོ་སྤྱིང་ལ་ཉེ་བ་བཅོན་བཟུང་བྱས་པ་དང་།
ཞིང་བླན་ཁྲི་ཆོབ་རྒྱ་མངའ་བདག་ཆེན་པོ་གསུམ་ལ་
བརྟེན་དགོས་པས། ས་ཞིང་དང་། རང་དབང་། ལ་
རྒྱ་བཅས་མེད་ལ། མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་ས་
ཞིང་གི་འཛིང་རྒྱར་རྟེན་དེ་རར་ཉིད་ཀྱི་ལས་དབང་……
ལ་རང་དབང་མེད་པར་གྱུར། སྐབས་དེ་དུས་ས་…………
མཐོར་གཞུང་འཕམ་ཡག་པོ་ཞིག་ཀྱང་མེད་པས་དངོས་……
ཐོག་མི་དང་ཁལ་མར་བརྟེན་ནས་དཔོར་དགོས་པ་
དང་། དེང་རབས་ཀྱི་དོན་སྤྱིང་ལུན་པའི་སྤྱོད་བྲལ་ཞིག་
མེད་པས་མང་ཚོགས་མང་ཆེ་བས་ཡི་གི་ན་གཅིག་མི་

ཤེས་པ། སྔན་བཅོས་ཀྱི་ཆ་ཁྲིན་མེད་སྤྱབས་རྟག་ཏུ་
ནད་གཞི་རྒྱུད་དུ་ཕོག་ཀྱང་རིམ་བཞིན་ཆོབས་ཆེར་
འགྲོ་བ། ཁ་སྤལ་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱིས་སྐབས་དང་
བསྟན་ནས་ཐིང་ཆ་བསྐངས་པས་ས་མཐོའི་མི་མེར་
ཆོ་རྟག་ཏུ་མེམས་མི་བདེ་བར་གནས་པ་བཅས་རེད།
ས་མཐོའི་བུ་སྤྱག་ཆོས་བརྟན་སྤྱིང་དང་། རྩོ་གོས་
འཛོམས་པ། རང་བརྟེན་བཅས་ཡོང་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་
མོད། འོན་ཀྱང་ལམ་ལུགས་རྒྱེད་པའི་འོག་བསམ་
འདུན་དེ་དག་འབྲལ་ཐབས་བལ་བ་ཞིག་རེད།

ཀྲུང་གི་གུང་ཁྲུང་ཏང་གི་འོད་ཟེར་གངས་སྡོངས་
ས་མཐོར་འཕྲོས་སྤྱབས་གཞི་ནས་དཀྱུག་ཐམས་
ཅད་འབྲུར་ཕྱོག་དེས་བྱིན་པ་བྱུང་ཡོད། 1951ལོར་
བོད་ཞིབ་བཅིངས་འཁྲལ་བཏང་བས་མི་དམངས་
རྒྱམས་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཅོན་འཛུལ་གྱི་
འཛིང་རྒྱ་ལས་ཐར་ཡོད། 1959ལོར་ཏང་གིས་སྡེ་ཁྲིད་
དེ་དམངས་གཙའི་བཅོས་སྒྱུར་བཏང་སྟེ་ཆོས་སྤྱིད་བྱུང་
འབྲེལ་གྱི་བཀག་བཀོད་རྒྱུད་འཛིན་ཞིང་བླན་ལམ་
ལུགས་ཐད་དེ་རྩ་མེད་བཏང་བ་དང་། ཞིང་བླན་ཁྲི་
ཆོབ་རྒྱུར་ཡར་ལངས་བཅིངས་འཁྲལ་ཐོབ་པ། ས་
ཞིང་དང་། རང་དབང་། ལ་རྒྱ་བཅས་ཐེངས་དྲུ་
པོ་ཐོབ་པ། རྒྱལ་ཁབ་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདག་པོར་
ཐེངས་དང་པོ་གྱུར་བ་བཅས་དུས་དེ་ནས་བཟུང་བོད་
ཀྱི་མི་དམངས་ཀྱིས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་
དམངས་དང་མཉམ་དུ་མཐུན་སྦྲེལ་ཡར་ཐོན་གྱི་འོད་
རྟོན་འཕྲོ་བའི་ལམ་ཆེན་ཐོག་བསྐྱོད་ཡོད།

ལོ་དྲོ་75ཡི་རིང་ཏང་གི་འགྲོ་ཁྲིད་འོག་ལུལ་
ཕྱོགས་གཞན་དུ་ལོ་དྲོ་སྤྱིང་ཕྱག་རིང་གཞི་ནས་བསྐྱོད་
ཟིན་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་ལུ་བོད་ཀྱིས་བསྐྱོད་ཟིན་
ཡོད། ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་རིན་ཐང་བརྟེན་མཉམ་འབྲེར་
1951ལོའི་སྐོར་དུང་བྱུར་1.29ནས་2025ལོའི་སྐོར་
དུང་བྱུར་3031.89བར་འཕར་བ་དང་། གཞུང་
ལམ་དུ་རྒྱངས་འཁོར་ཤར་གཏོང་བྱེད་པའི་ལམ་ཐག་
བརྟེན་སྤྱི་ལེ་ཁྲི་12.52ཟིན་པ། རྩལ་ལམ་ལམ་དང་
མཁའ་འབྲལ་དུ་བ་ཕྱོགས་བཞེ་མཚམས་བརྒྱད་ལ་
ཤར་གཏོང་བྱེད་པ། སྡོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཡིག་ཚགས་
དང་དྲུ་བཟོས་པའི་མི་འཕྲོར་དབུལ་པོ་ཁྲི་62.8ཆོང་
མ་དབུལ་སྒྲིལ་བྱེད་ནས་ཁྲི་མང་ཆོང་མ་དྲོ་སྤྱིད་ལུན་
ཀྱིས་ཞུས།

པའི་བདེ་སྡོད་ཁང་པར་སྤོས་པ། ལོ་15ཡི་གཞུང་
ཤོན་སྤོབ་གསོ་སྤོན་ལ་ལག་བསྟར་བྱས་ཏེ་ལུ་གུ་ཆོ་
དཔེ་ཁྱུག་ཁྱུར་ནས་སྤོབ་གྲུར་བསྐྱོད་རྒྱ་བྱུང་བ། ཟན་
ཆོན་ཆོས་སྤོ་འགྲམ་དུ་སྤོན་བཅོས་འགན་བཅོལ་ལོངས་
སྤྱོ་སྤྱོད་པ་དང་མི་རེའི་ཆ་སྟོམས་སྤོན་དཔག་ཆོ་ཆོད་
ལོ་72.5བར་རིང་དུ་བྱིན་པ་བཅས་རེད། བོད་མི་
དམངས་ཀྱི་བདེ་སྤྱིད་རྒྱམ་པ་ནི་ར་བསྐབས་མའི་དྲི་
ཞེས་འཐུལ་བ་དང་གྲོང་གསེབ་གསར་པའི་ནད་ཐོས་
རྒྱ་ཡོད་པའི་དགའ་འཕྲོད་དགོད་སྤྱོད་རེད།

ཏང་གི་ཚོགས་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་པ་འཚོགས་སྡོན་
སྤྱི་ཤུབ་མཉུ་ཅི་ཞི་ཅིན་ཡིང་བོད་དུ་གཟིགས་ཞིབ་
གནང་བར་ཐེངས་གཉིས་ཞེབས་པ་དང་ཀྱང་དབྱང་
གི་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་
ཐེངས་གཉིས་འཚོགས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁ་སྤྱོད་གཏན་
འཁེལ་གནང་ཡོད། དུས་རབས་གསར་པའི་ཏང་གི་
བོད་སྤྱོད་མཛད་ཀྱིས་ཀྱི་མཐུབ་ཁྲིད་འོག་བོད་འདི་
ཉིད་འཕེལ་རྒྱས་ཡག་ཤོས་དང་། འབྲུར་ཕྱོག་ཆེ་ཤོས་
མང་ཚོགས་ལ་དངོས་པམ་ཐོབ་ཐང་ཤོས་བཅས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དུས་མཚམས་སུ་སྤྱིབས་ཡོད། བོད་ཀྱི་མི་
རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ཀྱིས་“བྱང་སྐར་སྔན་བདུན་
ཀྱི་ལམ་སྟོན་རི་བཞིན་བསྐྱོད་ན་ལམ་ནོར་ཐེབས་མི་
ཡིད་པ་དང་གུང་ཁྲུང་ཏང་གི་རྩེས་སུ་འབྲངས་ན་བདེ་
སྤྱོད་ཐོབ་དེས་རེད”ཅེས་སྤྱིང་དབུས་ནས་བརྟེན་
བཞིན་ཡོད།

ཀྲུང་གི་གུང་ཁྲུང་ཏང་མེད་ན་སྤྱི་ཚོགས་རིང་
ལུགས་ཀྱི་བོད་སྡོངས་གསར་པ་མེད་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱིས་
ཆོད་ཐབས་བལ་བའི་སྟོན་ནས་ར་སྤྱོད་བྱས་ཡོད། ཀྱང་
གི་གུང་ཁྲུང་ཏང་གིས་ལོ་དྲོ་105རིང་འབད་འཐབ་
སྡོད་མེད་བྱས་པ་ལས་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་
དམངས་རྒྱུད་པའི་ཀྲུང་གི་མི་དམངས་ཀྱི་ལས་དབང་
ལ་འབྲུར་ཕྱོག་བྱིན་པ་མ་ཟད་སྤུ་མཐུད་འབྲུར་ཕྱོག་
ཀྱང་འགྲོ་དེས་རེད། ཏང་གིས་མཐུབ་ཁྲིད་གནང་
བའི་འགྲོ་ལམ་དུ་བསྐྱོད་ཆོ་བོད་ཀྱི་འབྲུང་འབྲུར་ལ་
དེ་བས་འོད་རྟོན་འཕྲོད་དེས་རེད།

(བསོད་བདེ་ཆེ་བས་བསྐུར། གནམ་ཕུག་རྒྱལ་
ཀྱིས་ཞུས།)

རང་སྤྱོད་སྡོངས་སྤྱིད་ཕྱོས་ཀྱིས་ཏང་ཕྱི་ཚོགས་འདུ་དང་རིགས་པའི་གཞུང་ཕྱགས་ སྤྱོབ་སྤྱོད་ལྟེ་བའི་ཚོགས་རྒྱུད་གི་སྤྱོབ་སྤྱོད་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་པ།

(བཟང་པོ་དང་པོར་མཐུད།) རང་འགན་གཙང་
སྤྱོབ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་དང་འགན་འཁྲི་འཁྲུང་སེམས་
ཆེ་དུ་བཏང་སྟེ་ཆབ་སྤྱིད་ཕྱོས་མོལ་དང་། དམངས་
གཙའི་ལྟ་སྤྱལ། སྤྱིད་ཞུགས་སྤྱིད་སྤྱོད་བཅས་ཀྱི་ནུས་
པ་དང་ཆ་ཚད་རྒྱུན་ཆད་མེད་པར་མཐོ་དུ་བཏང་ནས་
སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་དེང་རབས་ཅན་གྱི་བོད་སྡོངས་
གསར་པ་འཛུགས་སྐྱབ་བྱ་ཆེད་མི་སེམས་གཅིག་སྦྲེལ་
དང་། ཐུན་མོང་གི་དོས་འཛིན་གཅིག་སྦྲེལ། སྤྱི་ཕྱོས་
གཅིག་སྤྱོད། རྟེན་བས་ཤུགས་གཅིག་སྦྲེལ་བཅས་བྱེད་
དགོས། ཏང་གི་ཆོབ་སྤྱིད་འཛུགས་སྤྱོད་གཅིག་…………

འདོམས་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་སྤྱིད་ཕྱོས་ཀྱི་ཏང་འཛུགས་སྤྱོད་
ཁག་ལ་སྤྱལ་འདྲེད་གཏོང་བ་དང་ཆོད་གཞི་དེ་བས་
མཐོ་བ་དང་བྱ་ཐབས་དེ་བས་ཏན་ཏིག་སྤོས་ཕྱོགས་
ཡོངས་ནས་ཏང་ནན་པོས་སྤྱོད་བར་སྤྱལ་འདྲེད་གཏོང་
ཟབ་བཏང་སྟེ་སྤྱིད་ཕྱོས་ཏང་རྩ་འཛུགས་ཀྱི་དམག་
འཐབ་རུས་པ་དང་ལག་བསྟར་བྱེད་ཤུགས་སྤར་བས་
ཆེ་དུ་གཏོང་དགོས།

ལུ་ཅང་གིས་སྤྱོད་བྱ་ཏོན་དོན། ཞི་ཅིན་
མིང་གི་ཁྲིམས་སྤྱོད་དགོངས་པ་ལག་ལེན་གཏོང་ཟབ་
བསྟར་བ་དང་། “དོན་ཆེན་བཞེར་”དམིགས་པ་དང་

“འཛུགས་གཏོད་བཞེར་”ཤུགས་སྤོན་རྒྱག་པ། ཁྲིམས་
སྤྱོད་གི་བསམ་གཞིག་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིད་ཕྱོས་ཀྱི་འགན་
སྤྱོབ་རུས་པ་འཛུགས་སྤྱོད་ལ་སྤྱལ་འདྲེད་གཏོང་བ། ལྟེ་
ཁྲིད་དེ་ཁྲིམས་བཀྲུར་དང་། ཁྲིམས་སྤྱོད་། ཁྲིམས་
སྤྱོད་། ཁྲིམས་སྤྱོད་བཅས་བྱེད་པ། རང་རྟོགས་རང་
བཅའ་ཁྲིམས་དང་། སྤྱིག་ཡིག་ སྟོ་རིམ་བཅས་གཞིར་
བཟུང་ལས་དོན་སྤྱོབ་པ་བཅས་བྱས་ཏེ་ཁྲིམས་སྤྱོད་གི་
སྤལ་ལམ་དུ་སྤྱིད་ཕྱོས་བྱ་གཞིག་སྤྱོད་ཆོད་མཐོ་དོས་
འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བར་སྤྱལ་འདྲེད་གཏོང་དགོས།
(ཆོ་སྤྱལ་གྱིས་སྤྱོད་ཞུས་བྱས།)

(བཟང་པོ་དང་པོར་མཐུད།) “ལོ་ལྟོ་ཆོད་བཅུ་བཞི་པ”ནས་བཟུང་།
སྡོངས་ཡོངས་ཀྱིས་རིམ་ཅིས་བརྒྱབ་ན་མ་དངུལ་སྐོར་དུང་བྱུར་364

བཏང་ནས་སྤྱོད་ཁམས་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤོར་གསོ་དང་། སྤྱིང་ཁྲུང་དང་སྤྱིང་གསེབ་
ཀྱི་ཁོར་ཡུག་བཅོས་སྤྱོད། རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་སྤྱོད་འཛུགས་སྤྱོད་སྤོར་སྤྱོད་ཁམས་
འདུ་འགྲོད་གཤམ་ཆེན་ལ་བརྒྱུད་རིམ་ལུན་པའི་ངང་སྤྱལ་འདྲེད་བཏང་
བ་དང་། 2025ལོར་རང་སྡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་མཐོ་ས་
གཏོད་པའི་པན་འབྲས་ཀྱི་སྟོན་རྟགས་ཁག་21རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་མདུན་གཤམ་
དུ་སྤྱིབས་པ་དང་སྟོན་རྟགས་ཁག་9རྒྱལ་ཡོངས་ཀྱི་ཨང་དང་པོར་བསྤྱིབས་
ནས་རྒྱ་ཆོད་མཐོ་བའི་སྤྱོད་ཁམས་པས་སྤྱོད་ཆོད་མཐོ་བའི་འཕེལ་
རྒྱས་ལ་མཐུན་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བཀོད་པ་བཟང་པོ་རྒྱན་མཐུད་སྤྱོད་བརྟན་
བྱུང་ཡོད།

རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྤྱོད་ཁམས་བདེ་འཛགས་སྤྱོད་བཅད་…………

སྤྱོགས་ཡོངས་ནས་བརྟན་དུ་བཏང་བ།

ཆ་སྟོམས་ས་བབ་སྤྱི་3650ཡི་ལྷ་སའི་སྤོ་རི་བྱང་རི་སྤོ་འབྲུར་ལས་
གུ་ནི་“འཛོམ་སྤྱིང་ཡང་ཆེ”སྤོ་འབྲུར་བྱེད་པའི་འགག་སྤྱོད་དམག་འཐབ་
ཅིག་རེད། འདི་གར་ས་རྒྱ་ཞན་པ་དང་། ས་རིམ་སྤྱོད་པ། རྒྱངས་པར་
འབྲུར་ཆོད་ཆེ་བ་བཅས་ཡོད་ཅིང་། “རྩོ་སྤོང་དུ་ཤིང་འཛུགས་པ་”ཞེས་
པ་ནི་དེ་སྤོང་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ཤོད་པའི་ཀྱ་རེའི་གཏམ་ཞིག་ཡིན་མོད། འོན་
ཀྱང་ད་ཆ་ཚོགས་ཆོལ་དང་རྩོ་ཐང་འདེབས་མཉམ་ཆོས་དེས་པར་དུ་ཁྱེད་
བསད་བྱེད་དགོས་པའི་དངོས་ཡོད་ཀྱི་དཀྱའ་གནད་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།
“ས་སྤྱོད་པས་སྤྱོ་མོ་རེ་རེ་བཞེན་རྒྱུ་འཁྲིད་དགོས་ཀྱི་ཡོད། རི་བོ་མཐོང་
རྒྱ་ཡོད་བྱིན་དཀྱའ་ངལ་ལས་ཐབས་ཤེས་མང་བ་ཡོད་”ལོ་པའི་མིང་ནི་
ལྷ་ས་གྲོང་ཁྲིམ་རྟགས་ལས་རྩོ་ཐང་རྩས་ཀྱི་རྟགས་བཟོའི་འཐབ་ཕྱོགས་
དང་པོར་སྤྱོད་མཉམ་ལས་བྱེད་པ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལོ་འཁོར་མོར་ཆ་
རྒྱན་ཞན་ཤོས་ཀྱི་རྟགས་བཟོའི་ཡུག་ཁུལ་དུ་བཅའ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཉམས་སད་ཐེག་ཐུབ་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ནི་རི་སྟོན་རྒྱ་དངས་སྤྱོད་
སྤྱོད་བྱེད་པའི་རྩ་བའི་འགན་ལེན་ཞིག་དང་འཐབ་ཕྱོགས་དང་པོའི་…………

དངོས་སྤྱོད་ནི་མཛོས་སྤྱོད་ལུན་པའི་བོད་སྡོངས་འཛུགས་སྤྱོད་བྱེད་པའི་
གཏོར་ཤུགས་བརྟན་པོ་ཞིག་རེད།

བོད་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེ་བ་དང་། བདག་སྤྱོད་བྱེད་ཁྲོན་ཆེ་བ། རང་བྱུང་
ཆ་ཁྲིན་དཀྱའ་ཚོགས་ཆེ་བ་བཅས་ཡོད་ཅིང་། སྡོངས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱོད་ཁམས་
ཁོར་ཡུག་སྤྱོད་སྤྱོད་གི་ལས་བྱེད་པ་དང་ལས་བཟོས་མཐོ་གང་གི་གསོ་
རྒྱང་མི་འདད་བ་དང་། སྤུ་ཐག་རིང་བ། མི་ཁྱེད་ལ་ལས་གཤ